

Dünyada sülh istəyinin Azərbaycan nümunəsi var

Azərbaycan gerçəklikləri dünya dövlətlərinin diqqət mərkəzindədir. Bu, Azərbaycan kimi tolerant, dünyəvi və bəşəri bir dövlətə ehtiramın təzahürüdür. Bu səbəbdən harada keçirilməsindən asılı olmayaq, müxtəlif formatlı beynəlxalq tədbirlərdə bütün dövlətlər Azərbaycanla bağlı məsələləri diqqətlə izləyir, Prezident İlham Əliyevin çıxışlarını böyük maraqla dinləyir, bu çıxışların tezislərini dünyəviliyə düşən işıq bilirlər...

bu səviyyədə pozulması dünyanın iri dövlətlərini və nüfuzlu təşkilatlarını qətiyyənlə narahat etməzdi. Onlar bilmirdilərmi ki, od düşdüyü yeri yandırır. Nə vaxtsa sülh yolu ilə bərpa olunmayan həqiqət döyüşlə bərpa ediləcək.

Danışıqlardan yayınan Ermənistan 2020-ci il sentyabrın 27-də yeni ərazilər işğal etmək niyyəti ilə ölkəmizə hücum etdi. Azərbaycanın ordu hissələri bu hücumun qarşısını qətiyyətlə aldı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin döyüş əmri ilə əks-hücum əməliyyatı başlandı. Bu, Vətən müharibəsi idi. Azərbaycan Ordusu qısa müddətdə düşmənin illərlə yaratdığı, möhkəmləndirdiyi, təkmilləşdirdiyi müdafiə sədlərini darmadağın etdi, əsaslı qələbələr qazandı...

Azərbaycan Ordusu Şuşa uğrunda döyüşlərdə cəhəngsümlü qələbə qazandı. "Nezavisimaya qazeta"da dərc edilən bir məqalədə deyildiyi kimi, "Belə döyüş, dövlət, Vətən sevgisi görən olubmu? Demək çətindir. Dağ yuxarı, şəhidi çiynində, döyüş-döyüşə qan-tər içində qalxırdı Azərbaycan Ordusu. Nə yaralını, nə şəhidini əldən buraxmırdı. Nəfəs almadan Şuşaya çıxdılar".

Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin, Ermənistanın baş nazirinin noyabrın 10-da imzaladığı Bəyanatla Vətən müharibəsi Ermənistanın məğlubiyyəti ilə başa çatdı...

2021-ci il iyunun 15-də Şuşa şəhərində Azərbaycan və Türkiyə respublikaları arasında müttəfiqlik haqqında Bəyannamə imzalandı. Bu bəyannamə Türkiyə

Cümhuriyyətinin qurucusu Mustafa Kamal Atatürkün "Azərbaycanın sevinci bizim sevincimiz, kədəri bizim kədərimizdir" və müasir Azərbaycanın qurucusu Heydər Əliyevin "Bir millət, iki dövlət" kəlamlarının məntiqi davamı olan sənəd kimi tarixləşdi. Bəyannamə iki qardaş dövlətin Vətən müharibəsində qazanılan Zəfərdən sonrakı əməkdaşlığının istiqamətlərini müəyyənləşdirdi. Bu iki qardaş dövlət ruhən də, siyasi baxımdan da, sosial həyatın əksər sahələrində də müttəfiq idi. Bəyannamə isə bu müttəfiqliyin hərbi və müdafiə sənayesi sahələrində də davam etdiriləcəyinin sənədi oldu.

Azərbaycan Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalamaq üçün 5 prinsip təklif edib. Bu prinsiplərin hər birinin dünyəvilik və bəşəriyyət prinsipləri var. Bu prinsiplər regionda möhkəm sülhün başlıca şərtlərindəndir və Ermənistan bu şərtlərə əməl etməlidir. Bu prinsiplər imzalanacaq sülh müqaviləsinin başlıca cəhətlərini, müəyyən mənada şərtlərini müəyyənləşdirir. Ermənistan bu prinsiplər əsasında Azərbaycanla delimitasiya prosesinin başlanması üçün birgə işçi qrupunun yaradılmasına razılıq verib. Əgər ermənilik xisləti dikəlməzsə, əgər sülh müqaviləsi imzalanarsa, bu təməl prinsiplər həyata keçərsə, onda Qafqazda sülh uzunmüddətli və dayanıqlı olacaq. Bunu qalib dövlət də bilir, məğlub dövlət də. Məğlubiyyətə qədər ona siyasi və hərbi dəstək verən dövlətlər də.

Azərbaycanın xarici siyasətinin başlıca istiqamətlərini qarşılıqlı sülh, əmin-

amanlıq təşkil edir. Bu siyasət regionun təhlükəsizliyini əhatələyir. Cənubi Qafqazda davamlı sülh Azərbaycanın xarici siyasətinin mahiyyətinə əməl edilməklə möhkəmlənə bilər.

Azərbaycan Ordusu beynəlxalq təşkilatların həll edə bilmədiyi problemi təkbaşına həll etdi. Otuz il davam edən işğala son qoyuldu. Qarabağda ermənilər də yaşayırlar. Onlar Azərbaycanda Azərbaycan dövlətinin Konstitusiyasına, qanunlarına ciddi əməl etməklə, separatizm meyillərindən əl çəkməklə, separatizmi təbliğ edənlərin fitvasına uymamaqla yaşaya bilərlər. Azərbaycan Ordusunun yaratdığı reallıqlar onların 30 il düşüncələrini zəbt etmiş xülyalardan əl çəkməyin gərəkliliyini aşılamaqdır. Onu da dərk etməlidirlər ki, Ermənistanın başladığı və apardığı işğalçılıq müharibəsinin nəticəsi olaraq ev-eşiyindən didərgin düşənlər Azərbaycanda quruculuq işləri başa çatanda Ağdama, Füzuliyə, Cəbrayıl, Zəngilana, Kəlbəcərə, Laçına qayıdacaqlar. Qonşuluq şəraitində yaşayacaqları illərə mənən hazır olmalıdırlar...

30 il müddətində Ermənistan Azərbaycana qarşı ölçüyəgəlməz vəhşiliklər törədib. Əhalinin evləri, tarixi abidələr, inzibati binalar dağıdılıb. Bununla bir sırada 30-dan çox su-elektrik stansiyasını da məhv edib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamları ilə Kəlbəcər və Tərtər rayonlarında quruculuq işlərinə başlanılıb. Bu, genişmiqyaslı prosesdir. 20 MV-lıq stansiya istifadəyə verilib. Bu il 25 MV-lıq hidroelektrik stansiya da istifadəyə veriləcəkdir. Elmi və təcrübə baxımdan təsdiqlənmiş bir həqiqətdir ki, su-elektrik stansiyalarının potensialı daha böyükdür. Qısa müddətdə bütün Qarabağ və Şərqi Zəngəzur elektrik xətləri ilə birləşdirilib. Bu proses asan olmayıb. Xatırladılmalıdır ki, bəzi hallarda həmin elektrik xətləri ilin altı ayı qar örtüyü altında qalan, dəniz səviyyəsindən 3500 metr yüksəklikdə olan dağlardan salınımışdır.

Əlavə enerji mənbələri də şəbəkəyə qoşulacaqdır. Belə ki, Cəbrayıl rayonunda 240 MV-lıq Günəş elektrik stansiyasının BP şirkəti ilə qurulması istiqamətində danışıqlar davam edir, Kəlbəcərdə külək elektrik stansiyasının tikintisi üçün digər beynəlxalq şirkətlərlə danışıqlar yekunlaşdırılma mərhələsindədir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev çıxışında digər məsələlərə də toxundu. Bu məsələlər təkcə Azərbaycanın dövlət maraqları ilə məhdudlaşmır, həmçinin bilavasitə regionun sabahı üçündür.

Azərbaycan ilə Rusiya arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə imzalanıb. Bəyannamə Azərbaycanın strateji maraqlarına əsaslanır. Belə ki, Rusiya bizim qonşumuzdur. Bu ölkə İkinci Qarabağ müharibəsinin sona çatdırılmasında fəal iştirak edib, onların sülhməramlı qüvvələri müvəqqəti olaraq Azərbaycanda, Qarabağdadır. Rusiya ilə üzərində uzun illər ərzində çalışılan çoxsaylı məsələlər var – iqtisadiyyat, enerji, nəqliyyat, mədəniyyət və humanitar sahələrdə. Azərbaycan Rusiyadan böyük həcmdə silah-sursat və hərbi avadanlıq alırdı. Ancaq biz həmin silahları Ermənistanın fərqli olaraq bazar qiymətinə alırdıq. Ermənistan isə havayı əldə edirdi...

"Cənubi Qafqaz: İnkişaf və əməkdaşlıq" adlı konfransında bir daha xatırladıldı ki, Vətən müharibəsindən sonrakı dövrdə Azərbaycan da, Türkiyə də, Rusiya da yeni konfigurasiyanın iştirakçılarıdır. Müharibədən sonrakı vəziyyətə Türkiyə–Rusiya Monitoring Mərkəzi nəzarət edir. Bu mərkəz Ağdamda yerləşir. Belə bir format tarixdə ilk dəfə mümkün olmuşdur. Bundan əlavə, Türkiyə – Rusiya münasibətləri də nəzərə alınmışdır. Bu gün Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Ukraynada atəşkəsin əldə olunmasında vasitəçilik edir. Bütün bunlar regional təhlükəsizlik və sabitliyə xidmətin təzahürüdür.

Vətən müharibəsi başa çatdı. Ordu-muz torpaqlarımızı işğaldan azad etdi. İşğala son qoyuldu. Azərbaycan Ordusu düşmənlə döyüşü tamamladı, ancaq Azərbaycan əsgərinin düşmənin torpaqlarımızda qoyub getdiyi gizli ölümle – minalarla döyüşü davam edir. İndiyə kimi yüzlərlə hərbi qulluqçu, mülki vətəndaş düşmənin minasının qurbanı olub. Ermənistan minaladığı ərazilərin dürrüst xəritəsini vermədi.

Minaların aşkarlanmasına, zərərsizləşdirilməsinə türküyəli mütəxəssislər də kömək edirlər. Bu kömək kifayətə deyil. Nəzərə alınmalıdır ki, Ermənistan işğal etdiyi ərazilərə fantastik miqdarda mina basdırıb. Təkcə yaşayış məntəqələrinə deyil, yollara, tarlalara, çöllərə, bir sözlə, hara gəldi mina basdırıb. Obrazlı şəkildə desək, işğaldan azad edilmiş ərazilərimiz qarış-qarış axtarılmalı, minalar aşkarlanmalı, tapılan minalar zərərsizləşdirilməlidir. Bu baxımdan daha geniş əməkdaşlığa ehtiyac vardır. Ermənistan bu baxımdan da irad tutulması, belə bir dəhşətli vəziyyətə biganəlik yene təəssüf doğurur.

Bir fakt diqqəti çəkir. Tapılan və zərərsizləşdirilən minalar Vətən müharibəsi ərəfəsində basdırılan minalardır, yeni düşməni geri çəkildikcə əraziləri minalayıb. Həm də Zəfər günündən sonra, Ağdamın, Kəlbəcərin, Laçının azad edilməsi üçün verilən müddətdə...

İştirakçı dövlətlər də, konfransla maraqlananlar da bu reallıqları bir daha eşitdilər. İndiyə qədər səsənən səsənən qınaqların bundan sonra səslənəcəyinə inanmaq istədik...

Bu konfrans sülhəratma, sülhümöhkəmlətmə niyyətli dünyəvi, bəşəri missiyaların forumu kimi tarixləşdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin çıxışı iştirakçılara bir gerçəkliyi də yaşatdı: dünyada sülh istəyinin Azərbaycan modeli, nümunəsi var...

Səbinə XASAYEVA,
Milli Məclisin deputatı